

SIR JOHN ERNEST ADAMSON
AS OPVOEDKUNDIGE.

'n Verhandeling oor die opvoedkundige beskouinge van

SIR JOHN E. ADAMSON

gewese

Direkteur van Onderwys in die Transvaal

ingedien deur .

G. P. van ROOYEN

by die

Fakulteit van Opvoedkunde

aan die

P.U.K. vir C.H.O.

ter voltooiing

van die

Magistergraad in die Opvoedkunde.

I N H O U D.

	<u>Bladsy.</u>
INHOUDSOPGAWE.....	i - iv
VOORWOORD.....	v - vi.
Die Taakstelling.	

HOOFSTUK I.

SY LOOPBAAN.....	1.
(a) Familie-geskiedenis.....	1.
(b) Sy opleiding.....	2.
(c) Sy ampte.....	4.
(d) Onder verskeie regerings.....	5.

HOOFSTUK II.

SY VERNAAMSTE AKTIWITEITE OF BYDRAES.....	10.
(a) Die groei van die onderwys onder sy leiding.	10.
1. Blanke onderwys groei.....	10.
(i) Laerskole.....	10.
(ii) Hoër onderwys.....	12.
2. Nie-blanke onderwys groei.....	13.
(i) Naturelle kinders.....	13.
(ii) Kleurling kinders.....	14.
(iii) Nie-blanke onderwys 1910 -1923.	15.
(b) Sy aandeel aan regerings-kommissies van onder- soek.....	16.
(c) Adamson en die Onderwysprofessie.....	19.
(d) Adamson en die Taalvraagstuk.....	20.
(e) Adamson en die onderwysuitbreiding.....	25.
1. Tegniese onderwys.....	25.
2. Die skoolplaas-idee.....	27.
3. Middelbare onderwys.....	29.
(f) Algemene en mediese inspeksies.....	33.
1. Algemene inspeksie 1902 - 1923.	33.
2. Mediese inspeksie.....	36.
(g) Sy aandeel aan plaaslike en algemene skoolbe- stuur.....	37.
(h) Adamson en die leerplan.....	43.
(i) Adamson en die eksamenstelsel.....	46.
1. Geskiedkundig.....	46.
2. Adamson en die eksamens.....	49.
(j) Studiebeurse.....	51.
1. Agtergrond.....	51.
2. Die Adamson-tydperk.....	51.
3. Spesiale Adamson-beurse.....	54.
(i) "The Lady Adamson Bursary or Prize!"	54.
(ii) Die Adamson Beursfonds.....	55.

HOOFSTUK III.

SY GESKRIFTE.....	56.
(a) The Teacher's Logic.	56.
(b) Education in Plato's Republic.	58.
1. Plato se Filosofie.	58.
2. Plato se Opvoedingsdoel.	61.
(c) Externals and Essentials.	63.
(d) The Individual & the Environment.	67.
(e) Dr. Adamson se toesprake, rapporte en sy "Education for a brave new World".	69.
1. Sy Toesprake.	69.
2. Sy Jaarrapporte.	70.
3. Education for a Brave new World.	71.
4. Songs from the South.	73.

HOOFSTUK IV.

ADAMSON SE DEFINISIE OF OPVATTING VAN OPVOEDING.	74.
(a) Die natuur-orde.	76.
(b) Die kultuur-orde.	78.
(c) Die sedelike orde.	81.

HOOFSTUK V.

DIE DOEL VAN DIE OPVOEDING VOLGENS ADAMSON.....	85.
(a) Die biologiese doelstelling.	85.
(b) Die sosiologiese doelstelling.	89.
(c) Die etiese doelstelling.	94.
1. Die skool as 'n sedelike omgewing.	95.
2. Direkte sedelike voorligting.	96.
3. Indirekte sedelike voorligting deur middel van die skool-aktiwiteite.	97.
(d) Die wysgerige doelstelling.	98.
(e) Die einddoel van die opvoeding.	100.
(f) Kritiese beskouing.	100.

HOOFSTUK VI.

DIE PSIGOLOGIE VAN DIE OPVOEDING VOLGENS ADAMSON.	103.
(a) Die mens of individu.	103.
1. Die ryk van die natuur.	105.
2. Die ryk van die beskawing of kultuur.	108.
3. Die ryk van die sedelike.	111.
(b) Kritiese beskouing.	113.

HOOFSTUK VII.

DIE INHOUD VAN DIE OPVOEDING.....	116.
(a) Adamson se eise vir die keuse van die leerstof.	116.
(b) Sy leerstofkeuse.	118.
(c) Die ordening van die leerstof.....	121.
(d) Leerstof-indeling.	125.
(e) Leerstofbepaling vir die verskillende kinderstadia.	126.
1. Die voorskoolse kind.	126.
2. Die laerskool kind.	127.
3. Die middelbare skoolkind.	128.
(f) 'n Volledige Adamson leerplan.	131.
(g) Kritiese beskouing.	134.

HOOFSTUK VIII.

DIE METODE VAN DIE ONDERWYS.....	136.
(a) Adamson se onderwysmetode.	136.
1. Aanpassing aan die natuur deur ondersoek.	139.
2. Aanpassing aan die beskawingsorde deur ontdekking.	143.
(i) Die skool.	144.
(ii) Vakstudie.	144.
(iii) Taal en letterkunde.....	146.
(iv) Beroeps-aanpassing.	146.
3. Aanpassing aan die sedelike-orde deur skepping.	147.
(b) Kritiese beskouing.	149.

HOOFSTUK IX.

DIE TUG.....	151.
(a) Tug as vormingsmiddel.	151.
(b) Tugvraagstukke.	152.
(c) Handhawing van die Tug.	153.
(d) Adamson en Tug.	154.
1. Tug in die natuurryk.....	155.
2. Tug in die ryk van die beskawing.	157.
3. Tug in die ryk van die sedelike.	160.
(e) Kritiese beskouing.	162.

HOOFSTUK X.

DIE INRICHTING VAN DIE ONDERWYS.....	164.
(a) Die bepaling van die begrip.	164.
1. Die huis as invloedseer.	165.
2. Die kerk as invloedseer.	166.
3. Die skool as formele aanpassingsfaktor.....	167.
4. Die staat.....	169.

(b) Die algemene administratiewe organisasie van die onderwys.	169.
(c) Adamson en die organisasie van die onderwysstelsel.....	170.
1. Die organisasie van die natuur-orde.	171.
2. Die organisasie van die beskawings-orde.	172.
3. Die organisasie van die sedelike orde.	173.
(d) Die opvoedkundige perspektief van sy organisasie	174.
(e) Samevatting.	176.

HOOFSTUK XI.

DIE ONDERWYSER.....	179.
(a) Die amp.	179.
(b) Adamson en die onderwyser.	180.
(c) Die opleiding van die onderwyser. . .	184.
1. Die taak.	184.
2. Professionele standpunt.	185.
3. Opleiding vanaf 1905 - 1923.	187.
(d) Adamson se opleidingsbeleid.	199.
1. Algemene vereistes.	199.
2. Onderwys-kwalifikasies.	200.
(e) Samevatting.	202.

HOOFSTUK XII.

KRITIESE UITEENSETTING.....	204.
(a) Algemene beskouing.	204.
1. Adamson se filosofie.	204.
2. Sy opvoedkunde.	208.
3. Sy geskifte.	212.
(b) Besondere beskouing.	214.
(c) Adamson!	216.

BRONNE.....	I - V.
-------------	--------

V O O R W O O R D.

Hierdie verhandeling word ingehandig met die doel om die M. Ed. graad te voltooi.

Aan my promotor, prof. J.C.Coetzee, Dekaan van die Fakulteit van Opvoedkunde aan die P.U.K. vir C.H.O., my eerste dank en opregte waardering. Ek wil dit graag op tweërlei wyse doen.

1. Ek wil my besondere dank teenoor hom uitspreek dat hy my gelei het om die werke van Sir John E. Adamson as die grondslag van my studie-tema te neem. Daardeur het dit my voorreg geword om kennis te maak met die ideale van die wysgerig-wetenskaplike opvoedkunde van 'n groot opvoedkundige denker, wat sy lewe aan die Transvaalse opvoeding en onderwys gewy het, en daardeur gekenmerk word as die grondlêer van ons huidige onderwysstelsel. Enige ander wysgerig-wetenskaplik opvoedkundige tema sou daar nooit in kon slaag om my so 'n lewende aanvoeling te besorg nie.

2. Sonder die onvermoeide ywer, wonderlike bereidwilligheid, toegewydheid, simpatie en belangstelling van my promotor, sou hierdie tema 'n onoorkomelike vir my gewees het. Hom dan wil ek my hoogste dank en waardering betuig. Ek moet dit as een van my besondere lewensvoorregte beskou dat ek aan sy voete kon sit. Sy opvoedkundige kennis en menslike leiding was steeds vir my 'n bron van inspirasie.

Verder is ek besonder dank aan Sir John E. Adamson verskuldig vir sy bereidwillige persoonlike onderhoud; sy talle briewe en wenke insake sy werke en bronne was van onskatbare waarde. Dit is 'n voorreg om met 'n opvoedkundige van sy stempel kontak te maak. My persoonlike kennismaking met hom het veel daartoe bygedra om die „man" in die „werke" te sien.

Aan alle persone en inrigtings, wat direk of indirek, waardevolle hulp aan my verleen het met hierdie verhandeling is ek 'n woord van opregte dank verskuldig. Veral dink ek hier aan hulle wat hul bronne en advies tot my beskikking gestel het en die manuskrip taalkundig nagesien het.

Die Doel van hierdie Verhandeling:

- (a) Dis die eerste verhandeling wat oor Sir John E. Adamson die lig sien. Hierdie onderneming is 'n poging om 'n kritiese oorsig van sy opvoedkundige gedagtes te gee. Ek het my hierin slegs tot die volgende vraagstukke bepaal: Die doel, die uitgangspunt, die inhoud, die metode en tug en die indeling van die opvoeding, met 'n hoofstuk oor die onderwyser.
- (b) Adamson se lewe en werke is so ryk dat 'n mens dit in een verhandeling nie kan afhandel nie, derhalwe neem ek my voor om 'n verdere verhandeling oor hom saam te stel waarin gepoog sal word om 'n ondersoek in te stel na die grondslae van sy opvoedkunde.
- (c) Dan bly daar ten slotte nog 'n derde verhandeling oor waarin ondersoek ingestel kan word na sy bydraes tot die praktyk van die onderwys en opvoeding soos kortliks ook aangedui sal word in hoofstuk II, nl. „Sy vernaamste bydraes”; d.w.s. oor „Adamson as Direkteur van Onderwys.”
- (d) In die slot hoofstuk word 'n kritiese waardering van sy opvoedkunde aangedurf.